

Sau 35 năm còn cơ may gặp lại

Ngày 24 tháng 5-1970, 5 sinh viên Cao Nguyên Lợi, Nguyễn Tuấn Kiệt, Nguyễn Thanh Tòng, Nguyễn Minh Trí, Trần Văn Long từ Chuồng Cọp Côn Đảo trở về tố cáo chế độ nhà tù Mỹ nguy trước Hạ nghị viện Sài Gòn.

Thì ngày 30-6-1970, Phái đoàn dân biểu Mỹ và báo chí quốc tế đến chuồng cọp Côn Đảo, họ tận mắt thấy những tù nhân bệnh tật bại liệt, những người phụ nữ yếu đuối, cụ bà, trẻ em đang bị giam nhốt. Vừa bị đàn áp, còn nằm nguyên trên vôi bột với những tấm thân tàn phế, ốm gầy bò lết.

Đúng 12 giờ trưa, theo lời Don Luce một nhà báo Mỹ nói: "Chúng tôi được cung cấp tin tức về Chuồng cọp Côn Đảo; nó khắc nghiệt, nó dã man, như thế nào, chưa biết? Don Luce đang cầm trên tay tấm bản đồ vẽ lối vào Chuồng cọp, vô cổng lao tù rẽ phải đi vòng phía sau đám rau lang mà tù nhân khổ sai trồng để cải thiện bữa ăn, đến ngay bức tường chắn ngang có một cửa nhỏ để vào bên trong, nhưng phái đoàn đến đây thì không thấy cánh cửa nào mà chỗ đó đã chắt một đồng cũi cao lên bằng đầu tường, thế là Don Luce và William R.Anderson trèo lên, nhìn bên trong là những ô đất, có tường bao quanh và bên trong là 2 dãy chuồng cọp, thế là chúng tôi phải nhảy vào bên trong. Thật bất ngờ Nguyễn Văn Vệ, Trung tá Quản đốc cố ngăn lại nhưng không kịp. Chúng tôi, phái đoàn đã vào tận bên trong, nhìn thấy một mặt của chuồng cọp, với 30 cánh cửa đen ngòm, đối lưng bên kia cũng 30 ô cửa sắt đen như thế, bên trong có tiếng người rên, vì đau đớn, lại có cả tiếng phụ nữ nói chuyện và tiếng trẻ thơ khóc!".

Vào đây được là cả một sự quyết tâm vượt qua được mọi điều gian nan, nguy hiểm, nhưng rất thú vị. Nhà cầm quyền Côn Đảo cố tình dẫn chúng tôi vào tận cuối lao tù. Nhưng bản đồ thì khi vào cổng lao tù là rẽ phải ngay. Nhà cầm quyền Côn Đảo, cố dẫn phái đoàn đi thăm các phòng giam lớn ở bên trại, vào nhà bếp, nhưng John Helmil, Don Luce và 2 dân biểu Hạ nghị viện Mỹ August Hawkins, William R.Anderson đã luôn sang bên hông và đi được vào chuồng cọp leo lên cầu thang, đi dọc trên đầu tường, hai bên là hai dãy hầm trên là chắn song sắt, bên dưới là những người tù tàn phế, đang nằm trên vôi bột trộn lẫn với DDT, nên những người tù thân trần trắng vôi, nồng nặc mùi hoá chất độc hại.

Phái đoàn tiếp xúc với những người tù bên dưới chắn song sắt "chúng tôi đòi được ăn no, được sống tự do"; "yêu cầu nhà cầm quyền bãi bỏ chế độ khắc nghiệt", đại đức Thích Hạnh Tuệ lên tiếng, tôi là một nhà tu hành cũng bị đầy ải như thế này! Còn dãy chuồng cọp bên kia, chúng đang nhốt cả phụ nữ, trẻ em, những người bệnh tật.

Phái đoàn đã chứng kiến, chụp ảnh để làm bằng chứng, Don Luce, John Helmil sang chuồng cọp I tại đây trên 300 phụ nữ cũng bị giam nhốt trong các ô chuồng cọp như thế, đặc biệt có "Má Sáu mù" má đã mù cả đôi mắt không còn thấy đường mà Nhà cầm quyền Sài Gòn cũng đầy ải má ra Côn Đảo ngày 23-11-1969 giam nhốt tại chuồng cọp hằng tháng trong điều kiện khắc nghiệt như thế này, không được tắm giặt, ăn uống kham khổ, không thịt cá, không rau tươi.

Mọi việc xảy ra nhanh chóng, nên cả nhà cầm quyền Côn Đảo, nhất là Trung tá Quản đốc Nguyễn Văn Vệ không làm sao phản ứng kịp, sau đó thì bọn chúng la hét thúc giục bọn trật tự dẹp tất cả các cần xé vôi bột trên đầu tường các ô chuồng cọp, dẹp đi những khạp nước, phương tiện để đàn áp tù nhân trong thời gian qua.

Sáng ngày 2-7-1970, báo Tia sáng Sài Gòn, tạp chí Time đã đưa tin bài của nhà báo Don Luce và nhà báo John Helmil với thiên phóng sự điều tra "Tổ cáo vụ chuồng cọp Côn Đảo" mà lâu nay Chính phủ Mỹ và chính quyền Sài Gòn cố tình bưng bít.

Các hãng thông tấn xã phương Tây đều đồng loạt đưa tin về cuộc họp báo của 2 dân biểu Hạ nghị viện Hoa Kỳ là ông William R.Anderson và ông August Hawkins về "Vụ Chuồng Cọp Côn Đảo" trình lên Hạ nghị viện toà Bạch ốc.

Thế là tại Côn Đảo, số chị em phụ nữ thì chúng đưa lên lao 5, số anh em bệnh tật có 129 người thì được đưa lên trại Sở Muối. Tiếp theo đó, thì 2 dãy chuồng cọp được phá tung phần nóc, một hình thức phi tang dấu vết tội ác, mặc dù đây số tù bệnh tật tàn phế lên trại giam Sở Muối, dùng ánh nắng mặt trời gay gắt ở sát biển để cho những làn da xanh mét gầy còm bỏ lết này phải đen đi vì sạm nắng, hồng xoá đi những khắc nghiệt của chốn địa ngục trần gian. Đập phá đi chuồng cọp thời Pháp, để xây dựng 8 khu chuồng cọp Mỹ quy mô hơn, khắc nghiệt hơn với 392 hầm giam u ám hơn theo kiểu Mỹ, như ổ tù vô kín mít, hoặc như Kim tự tháp thời hiện đại. Hệ thống chuồng cọp ở châu Mỹ Latinh, ở Việt Nam cũng như ở Irắc hiện nay là mô hình của những nhà thầu xây dựng và thiết kế theo kiểu của Hoa Kỳ.

Mùa xuân năm ất Dậu, đất nước Việt Nam chuẩn bị kỷ niệm 30 năm giải phóng Sài Gòn, giải phóng miền Nam, thống nhất Tổ quốc, cầu truyền hình Hà Nội - Huế - Sài Gòn tổ chức ôn lại truyền thống "Thiên lương Côn Đảo" chúng tôi những người trong cuộc chăm chú theo dõi, những gương mặt thật trong lịch sử đấu tranh bảo vệ khí tiết cách mạng trong nhà tù đế quốc và qua đó thấy được André Menras người treo cờ giải phóng trước Hạ nghị viện Sài Gòn ngày 25-7-1970. Mà chúng tôi đã có dịp gặp nhau ở khám Chí Hoà tháng 4-1971 và thấy được nhà báo Don Luce mà chúng tôi đã gặp anh ở tại Chuồng Cọp cuối tháng 6-1970.

Những tưởng không còn dịp nào gặp nhau, mà nhớ lại câu của nhà báo Don Luce cách đây 35 năm "người phát hiện và tố cáo chuồng cọp, với những người nằm trong chuồng cọp có cơ may sống còn để gặp lại nhau không?"

Sau chương trình cầu truyền hình "Thiên lương Côn Đảo" Don Luce đi Thái Lan - qua Campuchia và anh quay trở lại Sài Gòn - Thành phố Hồ Chí Minh, chúng tôi đón anh từ sân bay Tân Sơn Nhất vào đêm 29 Tết, chuẩn bị đón xuân ất Dậu dùng bữa cơm đạm bạc tại nhà hàng Thuỷ Tạ, Đầm Sen để 3 giờ sáng hôm sau anh phải lên máy bay trở về nước Mỹ.

Thật bất ngờ! Mà cũng thật tình nghĩa. Don Luce năm nay đã 70 tuổi, trông người rất khoẻ mạnh, có nụ cười và ánh mắt rất đôn hậu, anh ngồi cạnh má Sáu mù, nghe má Sáu mù kể chuyện, đọc thơ, Don Luce thấy lòng mình sung sướng! Đúng là có cơ may những người trong cuộc còn gặp được nhau đây, còn sống sót, để hưởng trọn vẹn của ước mơ, thấy được một mùa xuân hoà hợp, mùa xuân ất Dậu huy hoàng!

Phút chia ly, lưu luyến - nắm chặt bàn tay anh, một nhà báo từ nước Mỹ xa xôi cách Việt Nam nửa vòng trái đất, đã đến với nhau như người thân, trong tình đồng loại. Chào anh! Good bye!

Thiên lương trong cõi thiên lương

Nghĩa tình cởi bỏ gông xiềng tù lao

Khác màu da, vẫn máu đào

Yêu thương là để ngàn sau soi cùng!

Việt Nam đất nước thuỷ chung

Mẹ Mù, cháu nhỏ anh hùng đất thiêng.

(Báo Văn nghệ Trẻ)